

РЕГУЛАТОРНИ ОКВИР ЗА РАЗВОЈ И ПРИМЕНУ ВЕШТАЧКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

REGULATORY FRAMEWORK FOR DEVELOPMENT AND APPLICATION OF AI IN THE REPUBLIC OF SERBIA

УРОШ ПОЛУГА¹

Стручни рад
DOI: 10.5937/VI24031P

Резиме: Примена вештачке интелигенције је, на први поглед, технолошко питање. Међутим, сваки дан доноси нове изазове када је у питању правилно разумевање и регулисање решења која примењују вештачку интелигенцију. На жалост, правни систем у целом свету често касни за одређеним технолошким напретком. Зато је јако важно што је на нивоу Републике Србије благовремено донета Стратегија развоја вештачке интелигенције. У раду је, поред сагледавања оквира развоја и примене вештачке интелигенције у свету, указано на основне измене које доноси иновирана стратегија развоја вештачке интелигенције у Републици Србији, чија је израда и доношење у току.

Кључне речи: Вештачка интелигенција (ВИ), Регулаторни оквир, Стратегија развоја вештачке интелигенције

Abstract: The application of artificial intelligence is, at first glance, a technological issue. However, every day brings new challenges when it comes to properly understanding and regulating solutions that implement artificial intelligence. Unfortunately, the legal system around the world often lags behind certain technological innovations. That is why it is very important that the Artificial Intelligence Development Strategy was adopted at the level of the Republic of Serbia in a timely manner. The paper, in addition to reviewing the framework of the development and application of artificial intelligence in the world, pointed out the basic changes brought by the innovative Strategy for the Development of Artificial Intelligence in the Republic of Serbia, which is currently being drafted and adopted.

Key Words: Artificial Intelligence (AI), Regulatory framework, Strategy for development of Artificial Intelligence

¹ Урош Полуга, Кнеза Милоша 9, Београд, urospoluga@outlook.com, ORCID 0009-0007-6976-7145

1. Увод

Република Србија препознала је да је развој онога што називамо „вештачка интелигенција“ на пољу науке и последично примењених решења готово незаустављив. То омогућава комбинација развоја технолошких предиспозиција, научних идеја у вези са тим могућностима и развојем тих могућности, као и тржишног потенцијала који види огроман извор за монетизацију нових решења. Док је дигитализација некако логична и, поједностављено гледано, представља пребацивање података из регистратора негде у компјутер, овде постоји један елемент „магије“ који додатно подстиче развој ових решења.

2. Постојеће стање и трендови у свету

Пут вештачке интелигенције теоријски почиње 1950. године када је Алан Тјуринг предложио мерење способности машине да се понаша „интелигентно“. Термин је први употребио Џон Мекарти 1956. године. До 2010. године, чини се да се развијао унутар строго инжењерских кругова уз повремене излете у виду вести из занимљиве науке. Као последица достигнутог научног развоја и унапређења снаге рачунара и убрзања интернета, након 2010. године почиње значајно убрзање развоја. Модели вештачке интелигенције успевају да победе прваке у шаху и игри го што пробија свест о овој технологији ван стручне јавности. Све то доводи до вероватно најпознатијег догађаја који је вештачку интелигенцију представио најширој публици: 30. новембра 2022. године када је отворен слободан приступ ЧетЏПТ-3.5 четботу (енгл: Chat GPT-3.5 Chatbot).

Паралелно са процесом развоја технологије, на различитим нивоима почиње да се развија свест да је са нама нешто ново и несвакидашње, што отвара питање како да то користимо, а што може бити злоупотребљено. Унутар међународних форума стварају се принципи, смернице, конвенције, модели докумената и други документи препорука или више обавезујућих аката. Државе чланице тих организација спроводе ове препоруке тако што усвајају стратегије и етичке смернице, уређују постојеће законе да регулишу нове потребе које ствара нова технологија и, у последње време, почињу и са доношењем свеобухватних закона чија је главна тема регулисање примене вештачке интелигенције. Треба напоменути да поред држава, одређена правила о начину развоја и примене вештачке интелигенције доносе и технолошке компаније. Ово је један начин саморегулисања и декларисања социјално одговорног понашања и, нарочито у случају технолошких гиганата попут Мајкрософта, Гугла, Амазона, Мете и других, овај ниво регулативе је веома релевантан.

3. Међународни форуми и друге државе

У овом делу треба узети у обзир и Међународне организације у ужем смислу (какве су нпр. UN са својим специјализованим агенцијама или OECD) и друге врсте међународних форума и иницијатива.

UNESCO, као организација UN посвећена образовању, науци и култури, значајна је јер као део система UN укључује све државе света. Напори су у правцу постављања стандарда, препорука и принципа. У том циљу су 23. новембра 2021. године донете *Етичке препоруке о вештачкој интелигенцији*. Документ наводи вредности које чланице треба да укључе када формирају политике и правне норме. Поред тога, UNESCO улаже напоре у правцу мапирања стања развоја земаља. Као део тог процеса створена је посебна методологија за систематизовану самопроцену под називом „Методологија процене спремности“ (eng. *Readiness Assessment Methodology* RAM). Документ садржи бројне квалитативне и квантитативне параметре који ће моћи да прикажу стварно стање спремности сваке земље за примену и развој вештачке интелигенције.

САВЕТ ЕВРОПЕ (СЕ) формирао је Савет за вештачку интелигенцију (енгл. Committee on Artificial Intelligence - CAI) који је израдио *Конвенцију о вештачкој интелигенцији, људским правима, демократији и владавини права* која је отворена за потпис чланицама од 05. септембра 2024. године. Конвенција промовише шест начела – људско достојанство и индивидуална аутономија, транспарентност и надзор, крајња одговорност и одговорност, равноправност и недискриминација, приватност и заштита података о личности и поузданост.

GPAI (енг: *Global Partnership for Artificial Intelligence*) као глобално партнерство за вештачку интелигенцију представља глобалну иницијативу са циљем да повеже државе и експерте и подржи и води одговорно усвајање вештачке интелигенције засновано на људским правима и другим вредностима. Преузела је принципе и вредности које промовише OECD, али су међу чланицама GPAI и државе које нису чланице OECD, међу њима и Србија. Ова организација претрпела је значајне измене у јулу 2024. године када се значајније интегрисала у OECD - проширен је број чланова са 29 на 45 укључујући све чланице OECD, али и Индију, Бразил, Аргентину, Сенегал, Сингапур и Србију, и омогућен је приступ и државама које нису чланице OECD. Посебно је то значајно за нашу земљу јер је Србија копредседавајућа ове иницијативе за 2024. и 2025. годину, што су умногоме одређујуће године за ову организацију.

OECD је као организација за економску сарадњу и развој, веома посвећена регулисању вештачке интелигенције. Има своју AI опсерва-

торију која окупља заинтересоване стране и прави препоруке за даљи рад и развој вештачке интелигенције. Укључује бројне експерте који се баве вештачком интелигенцијом из разних области и ствара форум за разговоре на ове теме. У својим *Препорукама о вештачкој интелигенцији* дефинисали су шта је „систем ВИ“, промовишу пет принципа и пет препорука за израду сигурне, безбедне и поуздане вештачке интелигенције. Снажнијим интегрисањем GPAI у своју структуру, OECD шири свој значај.

Постоје и бројни други форуми који промовишу принципе и дају препоруке. Тренутно је у току проналажење правих форума за усаглашавање правила за вештачку интелигенцију и стварање међународних принципа који ће гарантовати сигурну, безбедну и поуздану вештачку интелигенцију која ће бити у служби човека и за добробит људи. Тренутно земље попут Кине и Русије нису равноправно укључене у описане форуме, и нема јасних информација да ли постоје међународни форуми у којима ове земље учествују у вези са овим питањима. За Шангајску организацију за сарадњу, BRICS или друге регионалне организације у Азији нема поузданих података да имају развијене документе у вези са овом темом. У Африци постоје напори да се укључе у рад међународних форума.

Многе државе донеле су стратегије за развој вештачке интелигенције. Њихови приступи су различити у зависности од економске моћи, расположивих ресурса и намере како да се поставе у свету. Неке желе да буду глобални лидери, док друге развијају вештачку интелигенцију како би унапредили сопствену индустрију. Има и оних који покушавају да се специјализују само у одређеним областима и своја улагања и усмерења оријентишу у том правцу. Што се тиче етике и правног оквира, и ту сигурно има пуно разлика. Међународне организације и иницијативе утичу на ширење свести о потреби етичке примене, али сигурно је да има различитих одступања. Многе државе одлажу регулацију да би омогућиле лакши развој науке, иновација и привреде. Спремност за највише регулисања показале су државе чланице ЕУ које су донеле први свеобухватни закон који треба да регулише примену ВИ. Међутим, друге земље нису пошле таквим путем, било у погледу системског приступа било у погледу обима регулације. Уједињено Краљевство приступило је секторски, решавајући питања према потребама. Индија за регулацију и даље користи закон који нема много елемената о вештачкој интелигенцији, чиме се оставља слободан простор за развој.

4. Постојеће стање у Републици Србији

Правни оквир који регулише питања која се односе на вештачку интелигенцију у Републици Србији тренутно укључује:

- Стратегију,
 - Етичке смернице
 - Правила у вези са аутономном возњом
 - Правила у вези са обрадом и заштитом података о личности
- Поред наведеног, потребно је истаћи да се очекује да ће се радити и на:
- развоју закона о ВИ који ће регулисати примену вештачке интелигенције,
 - сагледавању могућности унапређења правила из других повезаних области, нпр. ауторских права и интелектуалне својине, или секторских закона и
 - могућности развоја иновативних решења применом регулаторног сигурног тестног окружења (енг. Regulatory Sandbox). У питању је посебан регулаторни режим који омогућава привредним друштвима и регулатору да тестирају, у контролисаном окружењу, у складу са одобреним планом и под надзором надлежног органа, иновативна решења или пословне моделе на ограниченом броју корисника.

Стратегија 2020-2025:

Србија је врло рано донела Стратегију развоја вештачке интелигенције. Тренутно важећа Стратегија усвојена је на самом почетку 2020. године на период од пет година. Стратегија је укључивала укупно 5 циљева, са укупно 22 мере. Стратегија 2020-2025. предвиђа следеће циљеве:

- Развој образовања усмерен ка потребама савременог друштва и привреде условљеним напретком вештачке интелигенције
- Развој науке и иновација у области вештачке интелигенције и њених примена
- Развој економије засноване на вештачкој интелигенцији (где је то кључна компетенција и где се користи у разним гранама индустрије)
- Унапређење претпоставки за развој вештачке интелигенције и услуга јавног сектора применом вештачке интелигенције
- Етична и безбедна примена ВИ

У суштини, циљеви су: образовање, развој науке и иновација, развој економије, унапређење претпоставки/предуслова и етичка и безбедна примена. Од наведених циљева урађено је доста тога у свим сегментима. У области образовања у основним и средњим школама уведене су лекције о вештачкој интелигенцији у оквирима предмета за техничко образовање и информатику. Неки факултети направили су курикулуме који укључују вештачку интелигенцију. Акредитовано је седам мастер програма за специја-

лизацију вештачке интелигенције. У циљу унапређења науке формиран је Институт за вештачку интелигенцију са седиштем у Новом Саду и одељењима у Београду и Нишу. Фонд за науку Републике Србије финансира развој многих научних пројеката који теже развоју вештачке интелигенције. Развој инфраструктуре, међу којима је најзначајнија Национална платформа, где државни институти и иновативне компаније могу бесплатно да користе постојећи суперкомпјутер за развој својих решења. У вези са економским развојем започети су неки пројекти у државној администрацији и јавном сектору који теже да примене решења која користе вештачку интелигенцију у свом раду. Познат пример је „читај ми“ који примењујући вештачку интелигенцију омогућава читање вести на интернет страници владе и неких других органа. Развијају се решења из области енергетике са циљем оптимизације система и предвиђања кварова како би се избегли застоји, у саобраћају се траже решења на железници, омогућено је тестирање аутономних возила. У медицини се траже и развијају софтвери који ће омогућити брже и свеобухватније дијагностичке прегледе, нпр. за мамографију. Траже се и друга решења. Истражује се применом „четботова“, па је Привредна комора Србије направила четбота који може да помогне субјектима који не говоре српски језик да лакше добију информације о начинима како да послују у Србији. Што се тиче претпоставки за развој, купљен је суперкомпјутер као део Националне платформе који се може користити за развој а који је омогућен за бесплатно коришћење за научне институције и мала и средња предузећа. Радило се и на отварању података како би се омогућио развој одређених решења. У области етике, донете су Етичке смернице које прописују како би требало развијати и користити решења из области вештачке интелигенције. Оне садрже и сет за самопроцену спремности чланова екосистема, где ће моћи да се оријентишу у односу на предуслове за рад и развој. Формиран је Савет за вештачку интелигенцију, који је надлежан за спровођење стратешког оквира из области развоја вештачке интелигенције, прати реализацију планираних мера и активности, прати стање, потребе и стандарде развоја и примене вештачке интелигенције у Републици Србији и свету.

Урађено је и више од онога што је претходно наведено. Оно што је веома значајно јесте да је вештачка интелигенција постављена као тема у оквирима државне администрације, привреде и екосистема који треба да користи, подстиче, помаже и развија или помаже да се вештачка интелигенција развија. Стратегија 2020-2025. ставила је ствари у институционалну раван и омогућила стицање искуства у погледу начина рада и поставила темеље за даљи рад. Као одговор на свакодневне пробоје у науци која развија вештачку интелигенцију и повећању развоја решења

која су доступна на тржишту Република Србија формирала је радну групу која је требало да направи нову стратегију за наредни период. Наведене околности указивале су на то потребу да се направи искорак и не чека завршетак циклуса који је поставила претходна стратегија.

Поређење нове и старе Стратегије дато је у табели 1.

Табела 1. Поређење циљева актуелне и будуће стратегије Извор: аутор*

Стратегија 2020-2025	Стратегија 2024-2030
Развој образовања усмерен ка потребама савременог друштва и привреде условљеним напретком вештачке интелигенције	Развој људских ресурса и знања у домену вештачке интелигенције.
Развој науке и иновација у области вештачке интелигенције и њених примена	Унапређење и олакшавање технолошког развоја у домену вештачке интелигенције и решења заснованих на вештачкој интелигенцији
Развој економије засноване на вештачкој интелигенцији (где је то кључна компетенција и где се користи у разним гранама индустрије)	Повећање примене вештачке интелигенције у приоритетним сегментима друштва и привреде.
Унапређење претпоставки за развој вештачке интелигенције и услуга јавног сектора применом вештачке интелигенције	Унапређење инфраструктуре и ресурса неопходних за развој вештачке интелигенције.
Етична и безбедна примена ВИ	Стварање и усклађивање институционалног и правног оквира за развој и сигурну, безбедну, поуздану и одговорну примену вештачке интелигенције.
	Коришћење података као значајног ресурса за развој вештачке интелигенције.

* У тренутку писања овог текста нова стратегија није усвојена и циљеви у табели су описног карактера, указују на област деловања према стању након јавне расправе.

У новој Стратегији задржавају се и потврђују слични правци, али раздвојено у шест циљева са више предложених мера. Поредећи ове две стратегије, може се рећи да предлог нове стратегије не представља дисконтинуитет са претходном стратегијом, већ да више наставља у правцу који је већ постављен, при чему је нови предлог садржи више разрађене мере. Циљеви су мало преформулисани у складу са новим потребама и приступом који одговара ситуацији да су мере које су сада постављене

конкретније. Поређење самих назива циљева већ упућује на другачију ситуацију него пре пет година. Мере су сада некако конкретније. То је вероватно последица општег развоја вештачке интелигенције где су њени учинци, потенцијали за добро и лоше сада видљивији па је и једноставније одредити деловање. Поред тога, то је и последица наведеног значајног искуства у овој области где многе земље траже праве одговоре и правце деловања.

Људски ресурси укључују и образовање, али је ово сада проширено конкретним мерама које треба да помогну и припрему и преквалификацију радника да се изборе са долазећим променама. Укључене су као посебне мера за доквалификацију радника од којих се очекује да користе вештачку интелигенцију и мера за доквалификацију радника који су већ укључени у области инжењерског и технолошког рада и развоја, на начин да они сада у своје знање укључе и вештачку интелигенцију. Препознато је да је ове две врсте помоћи потребно поставити као посебне циљеве. Такође, чини се да је више фокуса дато за подизање општег знања друштва о могућностима и опасностима од вештачке интелигенције.

Што се технологије тиче у првој Стратегији мере су више у правцу поставке основа (оснивање Института за вештачку интелигенцију, успостављање сарадње и подршка, итд). Сада се то конкретизује кроз финансирање конкретних пројеката и слично. Посебно се наглашава подршка стартап компанијама. То је део опште промене погледа у многим земљама где фокус сада полако излази доминантно из сфере науке и више је све више укључује развој решења која ће бити примењива у привреди.

Развој економије сада је више конкретан. Набројене су области где се очекује највећа подршка: здравство, пољопривреда, државна администрација, одбрана и безбедност. У упоредним анализама, то су области које се и у другим земљама јављају у врху приоритета. Стратегија за 2020-2025. није имала наведене посебне секторе. Године су показале да су наведене области оне где има потенцијала. То су углавном области и решења која су заснована на технологијама као што су компјутерски вид или друга поља где нема потребе за великом локализацијом решења, јер се користи универзалнији графички елемент уместо локалног, који захтевају системи везани за језик и говор. Поред тога, било би одлично да јавни сектор генерише развој привредних друштава у Србији које се баве ВИ. Постоји тежња да иновативне компаније активније учествују у стварању вредности и да ће генерисати новац за самостални развој.

У новој Стратегији инфраструктура укључује како развој хардверских ресурса, тако и радње на развоју екосистема са циљем лакшег међусобног

проналажења и повезивања компанија које развијају решења која примењују вештачку интелигенцију и оних којима су таква решења потребна. Планира се помоћ у изградњи платформе за повезивање како унутар наше земље тако и са дијаспором и привредним друштвима из иностранства. Као важан део инфраструктуре наводи се и развој језичких технологија без кога велики део решења која примењују вештачку интелигенцију неће бити могући. Идеја је да се припреми велики број језичких корпуса који ће бити употребљени за развој језичких модела који ће, поред употреба за неке једноставније и опште апликације, бити довољно добри за примену у медицини, праву или државној администрацији. Разумевање свакодневног језика је једна ствар, али ако желимо да правимо решења која ће бити интегрисана у правосуђе или болнице или нека специфична окружења, неопходно је да постоји довољно документације да се тако нешто омогући.

Етичке смернице:

Етичке смернице усвојене су у марту 2023. године. Документ промовише начела: 1. објашњивост и проверљивост, 2. достојанство, 3. забрана чињења штете и 4. правичност. Смернице нису обавезне. Садрже упитник који правни субјекти могу користити да провере своју спремност за примену ВИ по различитим критеријумима (техничка поузданост, транспарентност, приватност, равноправност...). Овај упитник за самопроцену доступан је јавности, али се слабо користи. Можда једног дана смернице буду обавезујуће. Смернице су добре, али има простора и за унапређења и усклађивања са новим прописима и новим развојем ВИ. Такође, тренутно смернице постоје само као информативно средство, међутим, како се ствари буду развијале, можда буду постојале у обавезне, било у постојећем облику, било као део неког другог документа.

Развој мобилности и аутономна возила

Унутар области саобраћаја у Закон о безбедности саобраћаја на путевима уведени су појмови „аутономног возила“ и „тестирање аутономног возила“ и унет члан 122а. којим је „управљање аутономним возилом на путу“ али само за потребе тестирања и обавља се на основу дозволе коју издаје МУП. Овим је омогућено први пут да се у редовном саобраћају нађе аутономно возило.

Законом је предвиђено издавање Правилника о условима за обављање аутономне вожње који ближе прописује услове под којима се обавља аутономна вожња и процедуру за издавање дозвола.

Предвиђено је да је могуће издати дозволу за путничко возило (М1), теретно возило до 3,5 тона (Н1) и тешки четвороцикл (Л7). Предвиђена је

могућност издавања дозволе до максимално нивоа 4 аутономије. Ниво 5 је тешко ускладити са постојећим дефиницијама Закона а свакако треба бити опрезан и прво проверити ово решење до тренутно дозвољеног нивоа. Промењен је и Правилник о испитивању возила, тако што су унете одредбе о томе ко ће бити овлашћен да испита безбедност аутономног возила, и које процедуре су потребне.

Треба разумети да се не испитује технолошки развој возила, већ се утврђују функционалности тог система, могућности да управља возилом у условима у којима може да функционише и за које је пројектован, како гарантује безбедност и слично. Дакле, да ли тај систем ради и да ли је безбедан (разни тестови у различитим условима, да ли кочи, да ли ради механизми за контролу аутономног система и слично).

Интелектуална својина

За сада није било измена, али, употреба података за тренирање модела све више ствара питања о томе како решити питање заштите ауторских права у овом процесу. Нарочито са развојем генеративне вештачке интелигенције, биће потребно да се размотре и ове одредбе. Ово је велика тема широм света и треба пратити како друге земље решавају ова питања. Свакако ће и међународне организације и међународна тела давати тон начину решавања овог питања.

Заштита података о личности

Подаци су најважнији ресурс за развој вештачке интелигенције. Постојећи Закон о заштити података о личности регулише аутоматизовану обраду података и он је у великој мери усклађен са ГДПР законом ЕУ. Важно је имати у виду да ли је на неки начин потребно размотрити и уредити начин управљања подацима и напредак саме технологије и решења у закону и усклађивати када буде било неопходно. Свакако, треба пратити шта се ради у вези са овим питањем у ЕУ и другим земљама.

Регулаторно сигурно тестно окружење (енг. Regulatory Sandbox)

Регулаторно тестно окружење омогућава тестирање одређених решења, технологија или пословних модела под будним оком неког регулатора. Ово је један од алата за иновације који је предвиђен и ВИ актом ЕУ. Овакви модели развијају се како би се омогућила стимулација иновација и омогућавање развоја. Тренутно нема података да се овакви модели користе у Србији али на овоме треба радити и развијати и начин постављања и начин примене оваких правних структура. Наравно, треба веома водити рачуна у којим областима и за које ситуације је ово могуће направити.

5. Активности у погледу развоја регулативе за примену вештачке интелигенције у Републици Србији

Србија је започела рад на изради закона који би регулисао системе вештачке интелигенције, који би били дозвољени на тржишту Републике Србије. Закон би требало да буде у складу са светски прихваћеним ставовима артикулисаним кроз UNESCO, OECD и GPAI, где је Србија и копредседавајућа и другим светским форумима, како Србија не би била „регулаторно острво“. Унутар тога би требало да се пронађу решења како би Србија могла да искористи своје предности.

Европски Акт о вештачкој интелигенцији један од модела како ствари могу да се уреде, али је неопходно у потпуности разумети циљеве, и пронаћи начин да Србија пронађе и искористи своје предности. Веома је важно добро разумети шта разликује недозвољене, високо ризичне и ниско ризичне системе вештачке интелигенције и правилно поставити границу и да се не оптерети развој ВИ тамо где то није потребно, као и да се не дозволи нешто што може бити супротно начелима сигурне, безбедне и поуздане вештачке интелигенције. Наравно, могућа су и нека друга решења и неки други приступи. Израда закона захтеваће и одговор на питање одабира правог институционалног оквира за спровођење закона. Све су то питања која треба пажљиво размотрити.

6. Закључак

Сваки дан доноси нове изазове када је у питању правилно разумевање и регулисање решења која примењују вештачку интелигенцију. Правни систем у целом свету често касни за одређеним технолошким напретком. С обзиром да су брзина и свеобухватност главне одлике вештачке интелигенције, чини се да та разлика још више изражена. Оно што нас може држати у корак јесте стално учење, праћење трендова и истраживање. Постојећи кодекс правила и моралних начела добра је основа да одредимо шта је оно што треба да буде допуштено. Сарадња са другим земљама и размена мишљења такође је неопходан елемент у правилном регулисању вештачке интелигенције. Постојећи ниво регулације је у складу са оним што је развијено и у другим земљама. Тај ниво треба одржавати. Једно од посебно занимљивих решења је регулаторно сигурно тестно окружење и треба радити на томе да се развије технологија њихове израде и контроле. Њихова примена може да нам донесе добро разумевање могућности примене нових решења, и могу да допринесу лакшем пласирању производа на тржиште, што доноси економске користи.

7. Литература

- [1] Jobin A, Ienca M. & Vayena E. The global landscape of AI ethics guidelines. *Nat Mach Intell* **1**, 389–399 <https://doi.org/10.1038/s42256-019-0088-2>, 2019.
- [2] Правилник о условима за обављање аутономне вожње, *Службени гласник РС* бр. 104/2023.
- [3] Правилник о испитивању возила *Службени гласник РС* бр. 8/2012, 13/2013, 31/2013, 114/2013, 40/2014, 140/ 2014, 18/2015, 82/2015, 88/2016, 108/2016, 129/2021 - др. правилник, 83/2023, 7/2024, 55/2024.
- [4] Regulative (EU) 2024/1689: *Laying down harmonised rules on artificial intelligence* OJEU 12/07/2024
- [5] Савет Европе, Конвенција о вештачкој интелигенцији: <https://rm.coe.int/1680afae3c>
- [6] Стратегија развоја вештачке интелигенције у Републици Србији за период 2020.-2025. година, *Службени гласник РС* бр. 96/2019.
- [7] UNESCO RAM - <https://www.unesco.org/ethics-ai/en/ram>
- [8] Закључак о усвајању Етичких смерница за развој, примену и употребу поуздане и одговорне вештачке интелигенције *Службени гласник РС* бр. 23/2023.
- [9] Закон о основама безбедности саобраћаја на путевима *Службени гласник РС*, бр. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013 - УС, 55/2014, 96/2015 - др. Закон, 9/2016 - УС, 24/2018, 41/2018, 41/2018 - др. Закон, 87/2018, 23/2019, 128/2020 - др. Закон, 76/2023
- [10] Закон о ауторском и сродним правима *Службени гласник РС*, бр. 104/2009, 99/2011, 119/2012, 29/2016 (УС), 66/2019
- [11] Закон о заштити података о личности *Службени гласник РС*, број 87/2018.